

CBOS:

- prawie **50%** Polaków uważa, że głównym problemem polskich rodzin jest brak mieszkań i perspektyw na rozwiązanie tego problemu,
- **70%** Polaków uważa, że zła sytuacja mieszkaniowa jest główną przyczyną kryzysu demograficznego.
(materiały na konferencję prasową)

**TEN PIĘKNY RYSUNEK
– SYNTEZĘ NASZEJ SYTUACJI MIESZKANIOWEJ
WYKONAŁ W 1990 ROKU
SZYMON KOBYLŃSKI
DLA FUNDACJI BEZDOMNYCH.
PRZEZ MINIONE 20 LAT NIEWIELE SIĘ ZMIENIŁO
NA LEPSZE.
(więcej www.kongresbudownictwa.pl)**

**Kontakt:
biuro@kongresbudownictwa.pl**

OPINIE

O PROBLEMACH

MIESZKANIOWYCH

W POLSCE

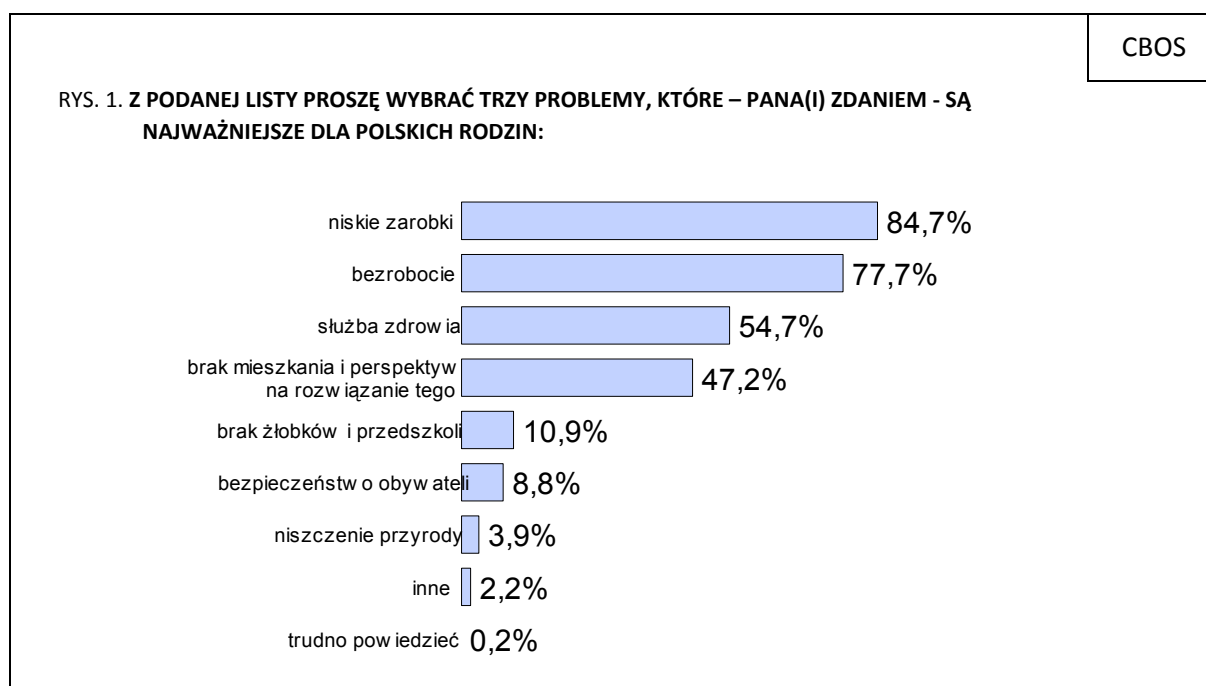
Informacja o badaniu

Badanie typu Omnibus na temat sytuacji mieszkaniowej w Polsce zostało zrealizowane przez Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej na zlecenie Fundacji Bezdomnych i Kongresu Budownictwa.

Badanie przeprowadzono w dniach od 30 listopada do 8 grudnia 2010 roku na liczącej 981 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych (18+) mieszkańców Polski. Próba została wylosowana z systemu PESEL. Wywiady zrealizowano metodą bezpośredniego wywiadu ankietarskiego przy zastosowaniu CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing).

Brak mieszkania i perspektyw na rozwiązanie tego problemu na tle innych problemów polskich rodzin

Respondentom przedstawiono listę siedmiu problemów i poproszono o wskazanie trzech – ich zdaniem – najważniejszych dla polskich rodzin. Badani mogli też wymienić inne problemy, które – w ich opinii – są dla rodzin najważniejsze. Zdecydowana większość ankietowanych w tym kontekście wskazała na niskie zarobki (84,7%) oraz bezrobocie (77,7%).

Na trzecim miejscu znalazła się służba zdrowia, którą jako jeden z trzech najważniejszych problemów polskich rodzin wskazała nieco ponad połowa Polaków (54,7%). Niewiele mniejsza grupa (47,2%) jako jeden z trzech najważniejszych problemów polskich rodzin wskazała brak mieszkania i perspektyw na rozwiązanie tego problemu.

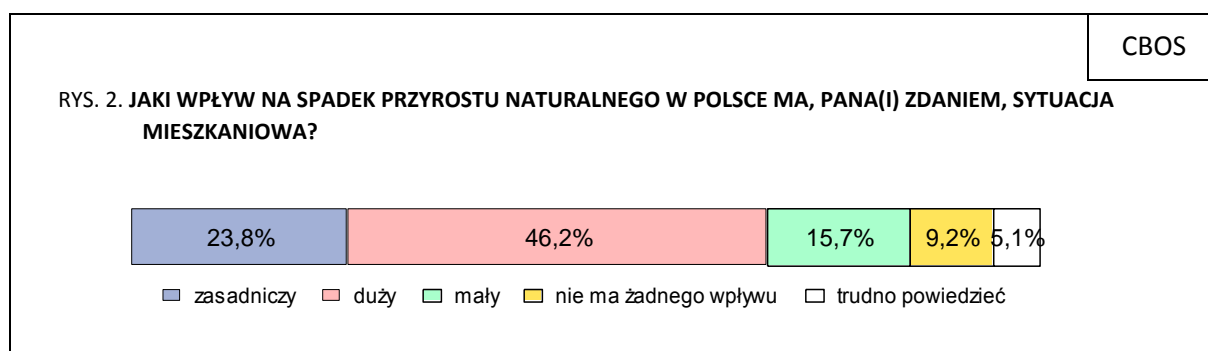
Znacznie rzadziej wśród trzech najważniejszych problemów polskich rodzin wymieniano brak żłobków i przedszkoli (10,9%), bezpieczeństwo obywateli (8,8%), czy też niszczenie przyrody (3,9%). Wśród innych problemów wymieniano m.in. brak polityki prorodzinnej w Polsce.

Należy podkreślić, iż brak mieszkania i perspektyw na rozwiązanie tego problemu wskazywany jest jako jeden z czterech najważniejszych problemów polskich rodzin we wszystkich grupach społeczno-demograficznych (por. tabele w aneksie). Warto też zwrócić uwagę, że tę kwestię znacząco częściej jako jeden z trzech najważniejszych problemów polskich rodzin wskazują mieszkańcy miast niż wsi, choć także dla osób, które mieszkają na wsi jest to jeden z czterech najważniejszych problemów polskich rodzin (por. tabele w aneksie). Trzeba tu nadmienić, iż sytuacja mieszkaniowa na polskich wsiach statystycznie kształtuje się lepiej niż w miastach. Pomimo tego, że w wielu domach na wsi mieszka więcej niż jedno gospodarstwo domowe (rodziny wielopokoleniowe) niż w miastach, to na osobę przypada tam na ogół większa powierzchnia mieszkania niż w miastach¹.

Co ciekawe problem braku mieszkań i perspektyw na jego rozwiązanie częściej wymieniany jest przez badanych wieku 45-54 lat (54,5%) niż w pozostałych grupach wiekowych i znalazł się on w ocenie badanych z tej kategorii wiekowej na trzecim miejscu wśród trzech najważniejszych problemów polskich rodzin. Dostrzeganiu wagi tego problemu sprzyja wyższe wykształcenie (52,5%). Świadomość jego wagi jest wysoka wśród przedstawicieli kadry kierowniczej oraz specjalistów z wyższym wykształceniem (56,6%), jednak bardzo często (65,1%) wskazują go także robotnicy niewykwalifikowani (por. tabele w aneksie).

Opinie o wpływie sytuacji mieszkaniowej na przyrost naturalny w Polsce

Respondentów zapytaliśmy o to, jaki – ich zdaniem – wpływ na spadek przyrostu naturalnego w Polsce ma sytuacja mieszkaniowa.

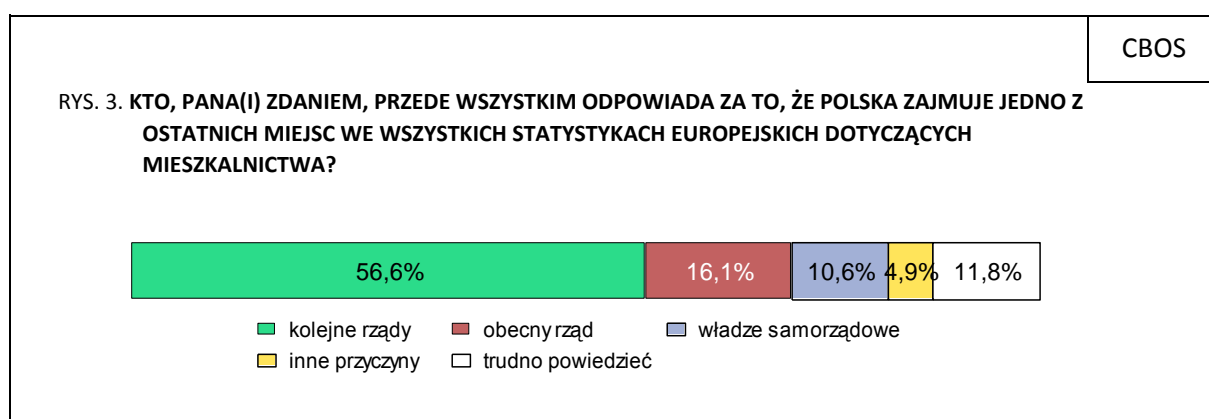
¹ Por. komunikat z badań CBOS „Warunki życiowe społeczeństwa polskiego: problemy i strategie” pt. „Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych” oprac. Joanna Szczepańska, Warszawa, marzec 2008 oraz dane GUS w „Sytuacja gospodarstw domowych w 2009 r. w świetle wyników badań budżetów gospodarstw domowych”, www.stat.gov.pl data publikacji:2010-05-26.

Zdecydowana większość (70,0%) Polaków wyraziła przekonanie, że sytuacja mieszkaniowa ma znaczący wpływ na spadek przyrostu naturalnego w naszym kraju, przy czym blisko jedna czwarta (23,8%) stwierdziła, iż jest to wpływ zasadniczy, a 46,2%, że jest on duży. Jedynie mniej niż co dziesiąty ankietowany (9,2%) stwierdzał, że sytuacja mieszkaniowa nie ma żadnego wpływu na spadek przyrostu naturalnego w Polsce.

Opinie, że sytuacja mieszkaniowa ma znaczący wpływ na spadek przyrostu naturalnego w Polsce dominują we wszystkich grupach społeczno-demograficznych (por. tabele w aneksie). Należy jednak zauważyć, iż szczególnie często wyrażają je badani w wieku 25-34 lata, a więc osoby będące w fazie życia, kiedy najczęściej podejmuje się decyzje prokreacyjne. Aż 29,3% z tej grupy wiekowej twierdzi, że wpływ sytuacji mieszkaniowej na spadek przyrostu naturalnego jest zasadniczy, a kolejne 49,7%, że jest on duży. Warto też podkreślić, iż znaczący związek spadku przyrostu naturalnego z sytuacją mieszkaniową częściej dostrzegają kobiety niż mężczyźni (74,4% kobiet i 65,1% mężczyzn uważa, że ten wpływ jest zasadniczy lub duży).

Postrzeżenie odpowiedzialności za mieszkalnictwo w Polsce

Polacy zapytani o to, kto – ich zdaniem - przede wszystkim odpowiada za to, że Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc we wszystkich statystykach europejskich dotyczących mieszkalnictwa, najczęściej wskazywali, iż winę za ten stan rzeczy ponoszą polskie rządy, przy czym ponad połowa (56,6%) ankietowanych wskazywała na winę kolejnych rządów, a 16,1% na obecny rząd. Tylko nieco ponad jedna dziesiąta (10,6%) badanych wskazała, że za złe wskaźniki polskiego mieszkalnictwa przede wszystkim odpowiadają władze samorządowe. Niewielka (4,9%) grupa respondentów wymieniała, inne powody tej sytuacji (najczęściej mówiono ogólnie niskich dochodach, wysokich cenach nieruchomości oraz bezrobociu).

Opinie o odpowiedzialności polskich rządów za niską pozycję Polski we wszystkich statystykach europejskich dotyczących mieszkalnictwa dominują we wszystkich grupach społeczno-demograficznych (por. tabele w aneksie). Warto jednocześnie zwrócić uwagę, na grupy społeczne, które znacznie częściej niż pozostali badani odpowiedzialnością za ten stan rzeczy skłonne są obciążać

samorządy. Są to przede wszystkim badani najmłodszy (20,4% wskazań wśród osób w wieku 18-24 lata i 17,4% w grupie wiekowej 25-34 lata) oraz mieszkańcy miast mających ponad 500 tysięcy mieszkańców (17,8% z tej grupy).

Podsumowanie

Problem braku mieszkań i perspektyw na jego rozwiązanie uznawany jest przez Polaków za jeden z najważniejszych problemów, które dotyczą polskie rodziny. Większość Polaków zgadza się z opinią, iż sytuacja mieszkaniowa w kraju ma znaczący wpływ na spadek przyrostu naturalnego. Odpowiedzialnością za brak skutecznego rozwiązywania problemów mieszkaniowych Polaków badani na ogół obarczają kolejne rządy. Wyniki badania zdają się wskazywać, iż Polacy oczekują w tym zakresie raczej bardziej aktywnych działań rządu niż władz samorządowych.

Aneks – tabele zróżnicowań społeczno-demograficznych

		R1. Z podanej listy proszę wybrać trzy problemy, które – Pana(i) zdaniem – są najważniejsze dla polskich rodzin:									Liczba osób
		Bezrobocie	niskie zarobki	brak mieszkania i perspektyw na rozwiązanie tego problemu	śłużba zdrowia	niszczenie przyrody	bezpieczeństwo obywateli	brak żłobków i przedszkoli	inne	trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		78	85	47	55	4	9	11	2	0	981
Płeć	Mężczyźni	76	86	45	55	4	9	9	3	0	467
	Kobiety	79	84	49	55	4	9	13	1	0	514
Wiek	18-24 lata	79	85	52	53	4	11	9	3		133
	25-34	70	87	50	53	3	7	19	4		171
	35-44	81	87	46	58	4	5	9	2		143
	45-54	78	87	54	52	3	8	10	2		177
	55-64	79	85	36	57	7	13	12	1		177
	65 lat i więcej	80	78	46	56	4	9	6	1	1	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	81	89	42	48	4	10	10	3	0	369
	Miasto do 20 tys.	87	80	50	57	4	8	4	2		137
	20-100 tys.	84	83	52	55	2	4	10	0	1	196
	101-500 tys.	68	83	47	60	5	12	13	2		155
	501 tys. i więcej mieszk.	60	80	51	65	5	10	19	3		125
Wykształcenie	Podstawowe	85	84	49	50	3	9	7	2	0	248
	Zasadnicze zawodowe	80	88	43	52	4	8	9	3	0	252
	Średnie	75	88	47	59	4	8	12	2		331
	Wyższe	67	75	53	58	6	12	19	2		150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	63	74	57	61	6	10	18	1		85
	Średni personel, technicy	75	88	48	66	2	5	6			40
	Pracownicy adm.-biurowi	76	82	43	61	2	11	21	1		67
	Pracownicy usług	69	94	44	50	2	7	22	8		52
	Robotnicy wykwalifikowani	75	90	38	59	7	6	9	3		114
	Robotnicy niewykwalifik.	81	90	65	27	9	6	6			55
	Rolnicy	76	91	49	44	4	11	12	2		46
Pracujący na własny rach.	61	85	55	54	2	7	28	2		32	
Bierni zawodowo	Renciści	78	85	49	55	1	10	7	1		67
	Emeryci	82	81	44	57	4	12	8	1	1	216
	Uczniowie i studenci	79	85	47	64	3	11	4	4		68
	Bezrobotni	91	79	47	50	2	7	9	4		85
	Gospodynie domowe i inni	86	92	48	46	4	5	7	2		54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	70	82	47	61	4	12	14	2		131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	77	88	42	59	6	9	6	2		97
	sekt. pryw. poza rolnict.	72	89	51	51	5	4	19	3		201
	prywatnym gosp. rolnym	71	91	49	48	4	12	13	3		43
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	81	89	54	45	2	10	8	1		152
	501-750	82	92	40	51	1	8	14	2		149
	751-1000	75	85	48	53	5	9	10	2		203
	1001-1500	78	79	48	57	3	8	10	2	1	156
	Powyżej 1500 zł	62	80	50	61	8	10	17	4		141
Ocena własnych war. mater.	Złe	75	88	43	58	3	7	8	3		129
	Średnie	80	86	48	52	3	9	9	3	0	478
	Dobre	75	82	48	57	6	10	14	1	0	374
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	76	77	61	51	2	15	12	2		50
	Raz w tygodniu	79	86	45	55	4	9	11	2	0	470
	1-2 razy w miesiącu	82	81	47	53	3	10	8	2		160
	Kilka razy w roku	72	85	46	57	3	9	10	3		200
	W ogóle nie uczestniczy	75	88	52	53	5	5	15	3		101
Poglądy polityczne	Lewica	70	80	44	66	3	7	14	3	1	145
	Centrum	80	85	50	54	3	9	11	1		296
	Prawica	74	86	47	55	6	10	10	2		302
	Trudno powiedzieć	84	86	46	49	3	9	10	3	0	237

		R2. Jaki wpływ na spadek przyrostu naturalnego w Polsce ma, Pana(i) zdaniem, sytuacja mieszkaniowa?					Liczba osób
		zasadniczy	duży	mały	nie ma żadnego wpływu	trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		24	46	16	9	5	981
Płeć	Mężczyźni	20	46	18	10	7	467
	Kobiety	28	47	14	8	3	514
Wiek	18-24 lata	17	47	23	7	6	133
	25-34	29	45	15	9	2	171
	35-44	24	50	17	5	4	143
	45-54	25	49	13	10	3	177
	55-64	27	42	16	9	5	177
	65 lat i więcej	19	45	12	14	11	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	48	16	8	7	369
	Miasto do 20 tys.	27	45	14	10	4	137
	20-100 tys.	28	44	14	10	5	196
	101-500 tys.	23	46	14	14	2	155
	501 tys. i więcej mieszk.	23	46	23	4	4	125
Wykształcenie	Podstawowe	13	45	23	10	9	248
	Zasadnicze zawodowe	25	50	11	9	5	252
	Średnie	31	43	13	9	4	331
	Wyższe	22	49	17	10	1	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	18	53	19	9	1	85
	Średni personel, technicy	32	46	9	10	3	40
	Pracownicy adm.-biurowi	33	48	10	5	4	67
	Pracownicy usług	26	52	13	8	1	52
	Robotnicy wykwalifikowani	28	46	16	9	2	114
	Robotnicy niewykwalifik.	15	56	15	7	7	55
	Rolnicy	19	51	17	4	8	46
	Pracujący na własny rach.	27	30	32	10		32
Bierni zawodowo	Renciści	28	30	17	13	12	67
	Emeryci	23	45	12	12	7	216
	Uczniowie i studenci	13	46	24	10	7	68
	Bezrobotni	20	52	21	2	5	85
	Gospodynie domowe i inni	33	42	8	15	2	54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	26	50	15	7	2	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	54	17	11	1	97
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	48	16	7	3	201
	prywatnym gosp. Rolnym	24	46	18	3	9	43
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	24	48	20	3	5	152
	501-750	26	41	16	12	4	149
	751-1000	19	49	15	11	7	203
	1001-1500	26	45	12	12	5	156
	Powyżej 1500 zł	24	46	18	8	4	141
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	44	13	9	8	129
	Średnie	24	47	15	9	6	478
	Dobre	23	47	18	10	3	374
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	43	11	10		50
	Raz w tygodniu	23	45	18	9	5	470
	1-2 razy w miesiącu	25	51	10	10	4	160
	Kilka razy w roku	21	48	15	8	8	200
	W ogóle nie uczestniczy	25	43	16	12	4	101
Poglądy polityczne	Lewica	20	47	19	11	3	145
	Centrum	24	43	19	9	4	296
	Prawica	24	48	13	10	4	302
	Trudno powiedzieć	25	47	12	7	8	237

		R3. Kto, Pana(i) zdaniem, przede wszystkim odpowiada za to, że Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc we wszystkich statystykach europejskich dotyczących mieszkalnictwa?					Liczba osób
		kolejne rządy	obecny rząd	władze samorządowe	inne przyczyny	trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		57	16	11	5	12	981
Płeć	Mężczyźni	58	16	11	5	10	467
	Kobiety	56	16	11	4	13	514
Wiek	18-24 lata	34	30	20	6	10	133
	25-34	57	17	17	3	5	171
	35-44	66	15	6	6	7	143
	45-54	62	9	9	5	15	177
	55-64	65	13	7	4	10	177
	65 lat i więcej	52	15	5	6	22	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	55	16	8	4	16	369
	Miasto do 20 tys.	62	15	11	2	9	137
	20-100 tys.	59	20	10	3	8	196
	101-500 tys.	57	15	11	7	10	155
	501 tys. i więcej mieszk.	51	12	18	9	11	125
Wykształcenie	Podstawowe	48	21	6	3	22	248
	Zasadnicze zawodowe	55	20	11	4	12	252
	Średnie	62	13	14	4	7	331
	Wyższe	62	8	11	13	6	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58	8	17	13	4	85
	Średni personel, technicy	67	8	14	8	3	40
	Pracownicy adm.-biurowi	63	12	13	3	10	67
	Pracownicy usług	68	17	10		5	52
	Robotnicy wykwalifikowani	62	17	14	3	5	114
	Robotnicy niewykwalifik.	55	13	6	4	22	55
	Rolnicy	53	23	2		22	46
	Pracujący na własny rach.	72	6	6	10	6	32
Bierni zawodowo	Renciści	64	13	7	2	14	67
	Emeryci	54	15	6	4	21	216
	Uczniowie i studenci	33	31	18	9	10	68
	Bezrobotni	48	23	17	6	6	85
	Gospodynie domowe i inni	61	22	5	4	9	54
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	62	10	12	10	5	131
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	11	17	1	12	97
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	15	11	4	6	201
	prywatnym gosp. rolnym	52	24	2		21	43
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	56	18	12	3	10	152
	501-750	49	23	12	3	13	149
	751-1000	55	16	9	4	15	203
	1001-1500	61	12	13	4	10	156
	Powyżej 1500 zł	58	13	12	10	7	141
Ocena własnych war. mater.	Złe	58	17	6	6	13	129
	Średnie	57	16	9	4	14	478
	Dobre	55	16	14	6	9	374
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	49	24	10	4	13	50
	Raz w tygodniu	59	15	9	4	13	470
	1-2 razy w miesiącu	58	15	9	3	14	160
	Kilka razy w roku	52	17	14	7	9	200
	W ogóle nie uczestniczy	55	18	14	6	7	101
Poglądy polityczne	Lewica	66	8	13	7	6	145
	Centrum	60	17	11	5	6	296
	Prawica	57	18	10	6	9	302
	Trudno powiedzieć	47	17	9	2	26	237

Bez komentarza

GUS

Budownictwo mieszkaniowe za jedenaście miesięcy.

„Według wstępnych danych, w okresie styczeń-listopad 2010 r. oddano do użytkowania 120 710 mieszkań, tj. o 16,1% mniej niż w 2009 r. i o 10,8% mniej w porównaniu z okresem styczeń-listopad 2008 r.

Największy udział (51,8%) w przyroście nowych zasobów mieszkaniowych mieli **inwestorzy indywidualni**. W okresie styczeń-listopad 2010 r. wybudowali 62 499 mieszkań, tj. o 1,6% mniej niż przed rokiem. W tej grupie inwestorów nadal utrzymał się spadek zainteresowania uzyskiwaniem pozwoleń na budowę.

Otrzymano pozwolenia na budowę 92 159 mieszkań, tj. o 3,0% mniej niż przed rokiem. Odnotowano również niewielki spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto – 84 163 mieszkań, tj. o 2,6% mniej niż w analogicznym okresie 2009 r.

Deweloperzy w okresie styczeń-listopad 2010 r. oddali 47 536 mieszkań (co stanowiło 39,4% ogólnej liczby mieszkań oddanych do użytkowania), tj. o 28,5% mniej niż w ub. roku. W ciągu jedenastu miesięcy br. w tej grupie inwestorów rozpoczęto budowę 57 935 mieszkań, tj. o 44,8% więcej niż w 2009 r. Wzrosła również liczba mieszkań, na których budowę uzyskano pozwolenia – 61 891, tj. o 6,9%.

Spółdzielnie mieszkaniowe w okresie jedenastu miesięcy 2010 r. oddały do użytkowania 4 698 mieszkań, tj. o 30,3% mniej niż przed rokiem. Mniejsza była również o 3,1% liczba pozwoleń uzyskanych przez spółdzielnie mieszkaniowe, które zamierzają rozpocząć budowę 3 423 mieszkań. Wzrosła natomiast liczba rozpoczętych mieszkań – 4 070, tj. o 3,6%.

Pozostali inwestorzy (budownictwo komunalne, społeczne czynszowe i zakładowe) oddali do użytkowania w ciągu jedenastu miesięcy 2010 r. łącznie 5 977 mieszkań, tj. o 16,9% mniej niż w ub. roku. W okresie tym spadła również liczba mieszkań, na których budowę uzyskano pozwolenia - do 3 588, tj. o 53,7% oraz liczba mieszkań rozpoczętych - do 3 853, tj. o 8,2%. W budownictwie komunalnym oddano do użytkowania 2 894 mieszkań, tj. o 19,0% mniej niż przed rokiem, społecznym czynszowym - 2 822 mieszkań (o 6,7% mniej), a w zakładowym – 261 (wobec 598 mieszkań w ub. roku)”.

- Według spisu powszechnego z 2002 roku w Polsce brakowało 1,5 miliona mieszkań. Dzisiaj ocenia się, że ten statystyczny deficyt zwiększył się do ok. 1,7 miliona mieszkań.**
- Według danych statystycznych Polska jest na ostatnim miejscu w Europie pod względem ilości mieszkań na 1000 mieszkańców (Polska ok. 340, kraje UE 450-500 mieszkań na tysiąc mieszkańców).**
- W Polsce na statystycznego mieszkańca przypada 24 metry kwadratowe mieszkania, w krajach UE ok. 50**
- Według badań NIK ilość mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobach gminnych zamiast rosnąć, znacząco się zmniejszyła w ostatnich latach (w ciągu 20 lat rozprzedano za bezcen ok. 800 tysięcy mieszkań komunalnych).**
- Według badań, w Polsce jest ok. 65 000 ludzi całkowicie bez własnego dachu nad głową (w Warszawie ok. 3000).**
- Cały przyrost oddawanych mieszkań w ostatnich latach dotyczył budownictwa deweloperów dla zamożnych rodzin w kilku największych miastach. Za rogatkami tych aglomeracji sytuacja mieszkaniowa ulegała stałemu pogorszeniu.**
- Na skutek ciągle zmieniających się poglądów polityków i kolejnych rządów, w ciągu ostatnich 20 lat nie został wykonany w całości żaden program mieszkaniowy (średnia wykonania programów ok. 20%).**
- Od lat nasila się bezkarna grabież przestrzeni publicznej.**

